

Een digitale speurtocht door de Osse historie

*Voor de eerste klassen voortgezet onderwijs
en alle anderen die dit leuk vinden*

stadsarchief oss

adres Raadhuislaan 10 - 5341 GM Oss
t 0412 842 010 i www.stadsarchiefoss.nl
e informatie@stadsarchiefoss.nl - entree gratis

Hoi!

Door deze vragen kun je van alles te weten komen over de geschiedenis van Oss en omgeving. Je kunt de antwoorden op deze vragen vinden op de websites die hieronder staan. Maar je kunt het natuurlijk ook op een andere manier proberen op te zoeken.

- www.stadsarchiefoss.nl – de website van het Stadsarchief. Kijk bij het onderdeel Osse Historie
- www.stadsarchiefoss.nl/collectie - de collectiewebsite van het Stadsarchief, met foto's en kranten
- www.ossecanon.nl – in de Osse canon is de geschiedenis van de gemeente Oss in 50 vensters te lezen
- www.trefhetinoss.nl/dit-tref-je-in-oss/spannendegeschiedenis - informatie over de geschiedenis van de gemeente Oss voor toeristen en inwoners

Je kunt deze speurtocht alleen maken, maar ook met je klas, je familie, je vrienden. Stuur de antwoorden voor 16 mei 2020 naar ons mailadres: informatie@stadsarchiefoss.nl en maak kans op een leuke prijs. Vertel ook even wat je er van vond, hoe oud je bent, op welke school je zit en met wie je de speurtocht gemaakt hebt.

Veel succes & plezier!

Vraag 1
Lekker buiten zwemmen

Het wordt weer lente! Hopelijk kunnen we snel weer gaan zwemmen. Vroeger was er een groot buitenzwembad in Oss, gemaakt in een meer. Op die plek is nu natuurgebied het Ossermeer, aan de Macharensesweg. Er waren aparte baden voor jongens en meisjes, want die mochten vroeger niet zomaar bij elkaar komen. Dit buitenbad bestaat nu niet meer.

In welk jaar is dat zwembad geopend?

Vraag 2

Waar zouden we zijn zonder de trein?

Reis je wel eens met de trein? In de gemeente Oss zijn nu drie treinstations. Twee in Oss en één in Ravenstein. Vroeger was er ook een station in een andere plaats binnen de gemeente Oss. Hier stopt de trein nu niet meer.

Weet jij over welke plaats het gaat?

Vraag 3

Oss industriestad

In Oss hebben veel grote fabrieken gestaan. In de eerste fabrieken werd margarine gemaakt. Dat is kunstboter, om op je brood te smeren. Er waren twee belangrijke families die allebei een grote margarinefabriek hadden.

Welke twee families waren dit?

Vraag 4
*Margarineman met een
moeilijke naam*

De twee margarinefabrikanten uit vraag drie hebben niet zelf bedacht hoe ze in de fabriek margarine moesten maken. Die uitvinding was gedaan door een Fransman.

Hoe heette deze meneer?

Vraag 5

Stadsrechten

Wist je dat er in de gemeente Oss drie steden zijn? Dat zijn Oss, Megen en Ravenstein. Alle drie deze plaatsen hebben in de veertiende eeuw stadsrechten gekregen. Maar welke plaats kreeg dat in welk jaar? Het gaat om deze jaartallen: 1357, 1380 en 1399. Vul het juiste jaartal in achter de plaatsnaam.

A Oss

B Megen

C Ravenstein

Vraag 6

Het zwaard van Oss

Misschien ken je het Zwaard van Oss wel. Dit bijzondere kromgebogen zwaard is gemaakt van ijzer en goud. Er is een grote versie van te zien op de rotonde voor Museum Jan Cunen.

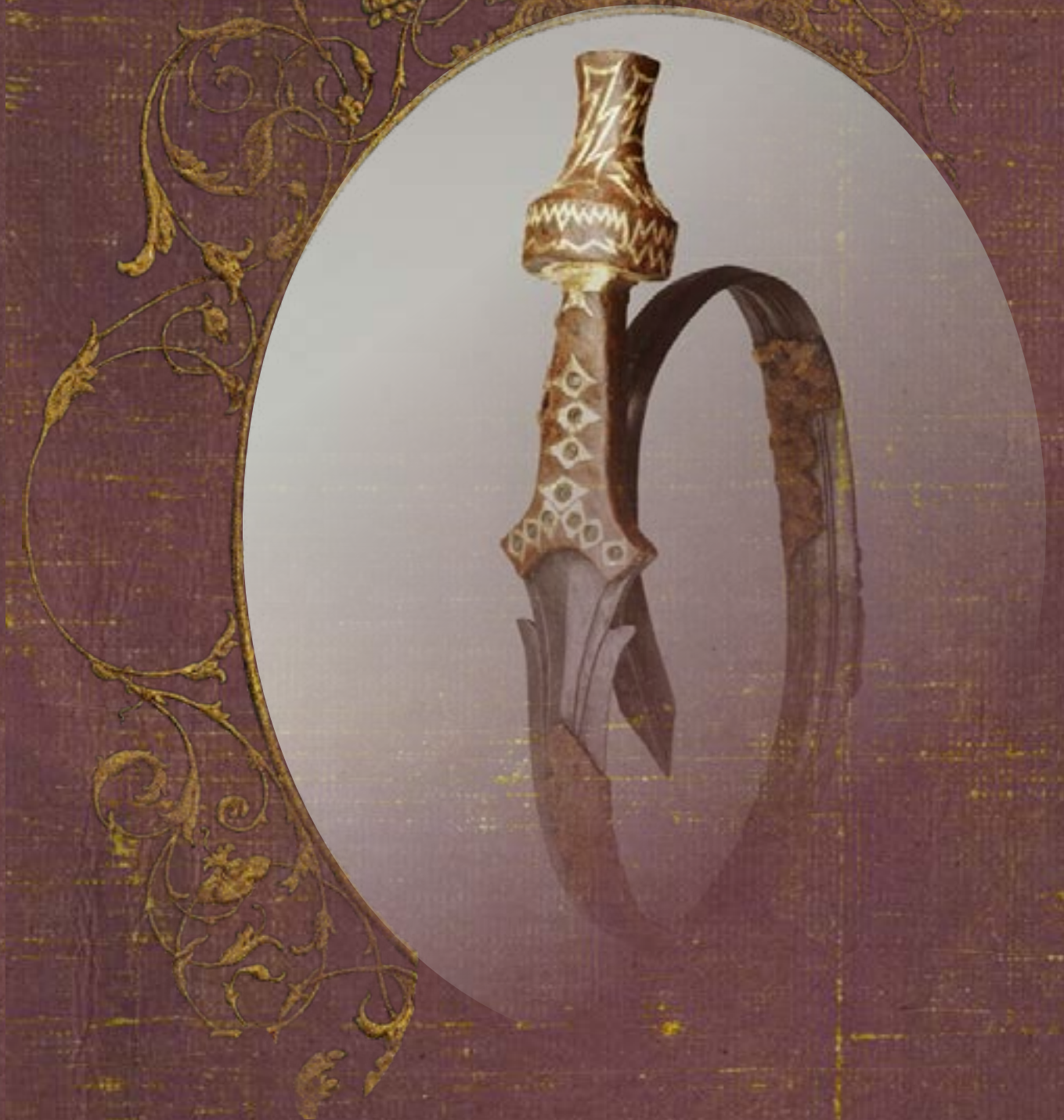
Maak de volgende zinnen af.

Dit zwaard is gevonden in het graf.

In welke tijdsperiode is dit zwaard gemaakt?

In de tijd.

Vraag 7

Kijken naar kerken

De Grote Kerk in Oss is best een opvallende kerk. Hij staat middenin het centrum. De kerk heeft een hoge toren waar geen spitse punt op zit, maar die plat is van boven. Deze kerk is gebouwd door de architect Hendrik van Tulder.

Voor welke twee plaatsen in de gemeente Oss heeft deze architect nog meer kerken ontworpen? De namen van deze plaatsen lijken een beetje op elkaar. En de kerken ook.

Two dashed rectangular boxes for writing the names of the two places in the municipality of Oss where the architect Hendrik van Tulder designed other churches.

Vraag 8

Graaven in de grond

In Oss is heel veel onderzoek gedaan door archeologen. Bijvoorbeeld als er een nieuwe woonwijk werd gebouwd.

In welke wijk in Oss zijn heel veel resten uit de ijzertijd en Romeinse tijd gevonden door archeologen?

Vraag 9

Koekeloeren in kranten

Nu staat de krant vol met Corona-nieuws. Maar wat stond er vroeger in de krant? Bijvoorbeeld op 1 april 1950. Ongeveer 70 jaar geleden.

Bekijk krant op onze collectiewebsite:
www.stadsarchiefoss.nl/collectie. Vink alleen het hokje voor Gedrukte Bronnen aan. De vinkjes in de hokjes bij Beeldcollectie en Boeken moet je uit zetten. Zo zoek je door de oude kranten. Vul bij Periode in allebei de vakjes de datum in: 01-04-1950. Klik op Zoeken. Bekijk de eerste pagina van de krant en beantwoord de volgende vragen:

Dagblad voor Oss en Omstreken

A. SCHOTTEN
Red. Dr. JOEP NANINCK

Dr. L. G. J. v. BALVEREN

„PRO ARIS ET FOCI“

Op welke dag in de week was 1 april 1950?

Wat was het telefoonnummer van de redactie van de krant Oss en omstreken?

Hoe duur was de krant per week?

Kijk op pagina 2 van deze krant, bij de Agenda. Wanneer was de Openbare leeszaal geopend? Dat was vroeger de bibliotheek.

Vraag 10

Daar bij die molen

In en rond Oss staan veel molens. Zoals De Vlijt in Geffen, Nieuw Leven in Oss en Desiré in Megen. Er is één molennaam die in de gemeente Oss drie keer voorkomt. Welke naam is dat?

Vraag 11

Oorlog & bevrijding

De landelijke bevrijding wordt op 5 mei gevierd. Dit jaar is het 75 jaar geleden dat de Tweede Wereldoorlog beëindigd werd. Maar Oss is al eerder bevrijd. Op welke datum was dat?

Vraag 12
Criminaliteit in Oss

Jullie hebben vast wel eens gehoord van De Bende van Oss. Sommige mensen denken zelfs dat Oss criminelier is dan de rest van Nederland. Dat is helemaal niet waar. Maar er is wel twee keer een golf van armoede, werkloosheid en geweld geweest, toen in de negentiende en begin twintigste eeuw de grote margarinefabrieken uit Oss weggingen. In welke jaren was dat?

In en

Waarom gingen de fabrieken uit Oss weg?

En naar welke plaats verhuisden beide bedrijven?

Tip: bekijk het legofilmpje over de Bende van Oss

<https://www.youtube.com/watch?v=-7o8cJRpgIQ>

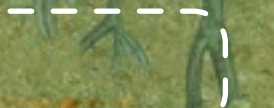

Vraag 13 Paasfilms

Op 7 april 1950 was het goede vrijdag. In de krant stonden advertenties voor activiteiten in het paasweekend. Welke 4 films draaiden er in het paasweekend in Royal Oss en het Centraal Theater in Ravenstein? Waarvan eentje een titel heeft die we nu als politiek incorrect zouden zien.

Bekijk de krant op onze collectiewebsite: www.stadsarchiefoss.nl/collectie. Vink alleen het hokje voor Gedrukte Bronnen aan. De vinkjes in de hokjes bij Beeldcollectie en Boeken moet je uit zetten. Zo zoek je door de oude kranten. Vul bij Periode in allebei de vakjes de datum in: 07-04-1950. Klik op Zoeken. Open de eerste pagina. Blader door de resultaten heen tot je de advertenties ziet.

1.
2.
3.
4.

Vraag 14

Oss industriestad

Er zijn al een paar vragen gesteld over de margarinefabrieken in Oss. Maar er zijn hier veel meer grote fabrieken geweest. Oss was een echte industriestad. Een paar bekende namen zijn: Zwanenberg, Hartog, Organon en Bergoss.

Zet de juiste bedrijfsnaam bij de foto van het product.

